

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

31.03.2021 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[АИКБ](#)

✓ ДЕКЛАРАЦИЯ ОТ АОБР ОТНОСНО ПРАВНАТА УРЕДБА НА СУМИРАНОТО ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ

Следва пълният текст на декларацията на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР), излъчена по повод на съвместната декларация на синдикатите от днес относно сумираното изчисляване на работното време.

ДЕКЛАРАЦИЯ

на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР)
ОТНОСНО: Правна уредба на сумираното изчисляване на работното време

По повод на съвместната декларация на синдикатите от 30.03.2021 г. относно сумираното изчисляване на работното време Асоциацията на организациите на българските работодатели (Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара и Конфедерация на индустриалците и работодателите в България) отстоява позицията, че правната уредба на сумираното изчисляване на работното време, която е в сила у нас от 1 януари тази година, е в пълно съответствие с международните актове – Конвенция № 1 относно работното време (Индустрия) от 1919 г. на МОТ и Директива 2003/88/ЕО относно някои аспекти на организацията на работното време от 4 ноември 2003 г.

С изменението в чл. 142 от КТ Република България се възползва от възможността, изрично уредена с Директива 2003/88/ЕО, чл. 19 „Ограничения за дерогации от референтните периоди“, където ясно е записано, че „...*държавите-членки имат възможност, при спазване на общите принципи за защита на безопасността и здравето на работниците, по обективни или технически съображения или съображения, свързани с организацията на работа, да допуснат с колективни трудови договори или споразумения, сключени между социалните партньори, да се определят референтни периоди, които в никакъв случай не надвишават 12 месеца*“. Уреждането на такава възможност беше препоръчано и от Икономическия и социален съвет на Република България в становище на тема: „Проблеми при прилагането на системата за сумирано изчисляване на работното време“, прието на пленарна сесия, проведена на 10 май 2019 г.

Синдикалните организации дълго време настояваха референтния период, за който се установява сумирано изчисляване на работното време, да е с продължителност до 4 месеца (не шест, както беше до края на миналата година), а работодателските – да се уреди възможността при постигане на КТД да се въведе период за сумираното изчисляване на работното време до 12 месеца. С промените в КТ (ДВ, бр. 107 от 2020 г.) и двете искания бяха удовлетворени, като съответстващи на европейските норми и балансиращи интересите на страните. Сега обаче синдикатите настояват да се запази само 4 – месечния референтен период, но не и възможността за постигането на съгласие за по-дълъг период посредством колективното трудово договаряне на отраслово и браншово равнище.

Ние, работодателските организации приветствахме уеднаквяването на нормите на КТ с възможността, която предоставя цитираният чл. 19 от Директива 2003/88/ЕО, а именно – с колективен трудов договор по чл. 51б да може да бъде определен период за сумираното изчисляване на работното време до 12 месеца. Тази възможност е в съответствие с общностното право и отразява свободната воля на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите да се договарят с колективен трудов договор на отраслово и браншово равнище.

Различно тълкуване означава половинчатост и пренебрегване на интересите на страните в двустранния диалог, които биха договорили такива клаузи, приемайки, че те са от взаимен интерес. Означава също и липса на гъвкавост на работното време, особено необходима в днешните условия на все по-трудно оцеляване на множество предприятия, и най-вече на хората, работещи в тях.

Като представителни организации на работодателите в България и социални партньори ние също така изразяваме своята загриженост от факта, че синдикалната страна се противопоставя точно на възможността даден проблем да се регулира чрез колективно договаряне. Само по себе си това е противопоставяне на самата същност на социалния диалог и поставя под въпрос смисъла от съществуването на организациите на социалните партньори. В крайна сметка – точно колективното договаряне е една от основните и най-важни функции на организациите на социалните партньори и отхвърлянето му е в разрез с фундаменталната логика на индустриалните отношения.

ВАСИЛ ВЕЛЕВ, /П/

*Председател на УС на
Асоциация на индустриалния
капитал в България*

РАДОСВЕТ РАДЕВ, /П/

*Председател на УС на
Българска стопанска камара*

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ, /П/

*Председател на УС на
Българска търговско-промишлена
палата*

КИРИЛ ДОМУСЧИЕВ, /П/

*Председател на УС на
Конфедерация на работодателите и
индустриалците в България*

**ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АОБР ЗА 2021 Г.**

News.bg

✓ Работодателите отговарят на синдикатите за сумираното работно време

Работодателските организации излязоха с декларация в отговор на декларацията на синдикатите, които се оттеглят от национално споразумение заради сумираното работно време.

Според работодателите, "синдикатите настояват да се запази само 4 - месечния референтен период, но не и възможността за постигането на съгласие за по-дълъг период посредством колективното трудово договаряне на отраслово и браншово равнище".

Работодателите - Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара и Конфедерация на индустриалците и работодателите в България смятат, че правната уредба на сумираното изчисляване на работното време, която е в сила у нас от 1 януари 2020 година, е в пълно съответствие с международните актове - Конвенция № 1 относно работното време (Индустрия) от 1919 г. на МОТ и Директива 2003/88/ЕО относно някои аспекти на организацията на работното време от 4 ноември 2003 г.

С промените в чл. 142 от Кодекса на труда (КТ) Република България се възползва от възможността, изрично уредена с Директива 2003/88/ЕО, чл. 19 "Ограничения за дерогации от референтните периоди", където ясно е записано, че "...държавите-членки имат възможност, при спазване на общите принципи за защита на безопасността и здравето на работниците, по обективни или технически съображения или съображения, свързани с организацията на работа, да допуснат с колективни трудови договори или споразумения, сключени между социалните партньори, да се определят референтни периоди, които в никакъв случай не надвишават 12 месеца".

Уреждането на такава възможност беше препоръчано и от Икономическия и социален съвет на Република България в становище на тема: "Проблеми при прилагането на системата за сумирано изчисляване на работното време", прието на пленарна сесия, проведена на 10 май 2019 г.

Според работодателите синдикатите са настоявали сумираното изчисляване на работното време, да е с продължителност до 4 месеца (не шест, както беше до края на миналата година). От своя страна работодателите са поискали да се уреди възможността при постигане на КТД да се въведе период за сумираното изчисляване на работното време до 12 месеца.

С промените в Кодекса на труда (КТ), публикуван в ДВ, бр. 107 от 2020 г. и двете искания са удовлетворени, като съответстващи на европейските норми и балансиращи интересите на страните. Сега обаче синдикатите настояват да се запази само 4 - месечния референтен период, но не и възможността за постигането на съгласие за по-дълъг период посредством колективното трудово договаряне на отраслово и браншово равнище.

Според становището работодателите одобряват уеднаквяването на нормите на КТ с възможността, която предоставя цитираният чл. 19 от Директива 2003/88/ЕО, а именно - с колективен трудов договор по чл. 51б да може да бъде определен период за сумираното изчисляване на работното време до 12 месеца. Тази възможност е в съответствие с общностното право и отразява свободната воля на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите да се договарят с колективен трудов договор на отраслово и браншово равнище.

Според работодателите различно тълкуване означава половинчатост и пренебрегване на интересите на страните в двустранния диалог, които биха довели до консенсус. Означава също и липса на гъвкавост на работното време, особено необходима в днешните условия на все по-трудно оцеляване на множество предприятия, и най-вече на хората, работещи в тях.

Работодателите смятат, че излизането на синдикатите от работната група е противопоставяне на самата същност на социалния диалог и поставя под въпрос смисъла от съществуването на организациите на социалните партньори. В крайна сметка - точно колективното договаряне е една от основните и най-важни функции на организациите на социалните партньори и отхвърлянето му е в разрез с фундаменталната логика на индустриалните отношения.

✓ АОБР с декларация относно правната уредба на сумираното изчисляване на работното време

По повод на съвместната декларация на синдикатите от 30.03.2021 г. относно сумираното изчисляване на работното време Асоциацията на организациите на българските работодатели (Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара и Конфедерация на индустриалците и работодателите в България) отстоява позицията, че правната уредба на сумираното изчисляване на работното време, която е в сила у нас от 1 януари тази година, е в пълно съответствие с международните актове - Конвенция № 1 относно работното време (Индустрия) от 1919 г. на МОТ и Директива 2003/88/ЕО относно някои аспекти на организацията на работното време от 4 ноември 2003 г.

Това пише в декларацията на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) относно правната уредба на сумираното изчисляване на работното време. Публикуваме позицията на АОБР без редакторска намеса:

"С изменението в чл. 142 от КТ Република България се възползва от възможността, изрично уредена с Директива 2003/88/ЕО, чл. 19 „Ограничения за дерогации от референтните периоди“, където ясно е записано, че „...държавите-членки имат възможност, при спазване на общите принципи за защита на безопасността и здравето на работниците, по обективни или технически съображения или съображения, свързани с организацията на работа, да допуснат с колективни трудови договори или споразумения, сключени между социалните партньори, да се определят референтни периоди, които в никакъв случай не надвишават 12 месеца“. Уреждането на такава възможност беше препоръчано и от Икономическия и социален съвет на Република България в становище на тема: „Проблеми при прилагането на системата за сумирано изчисляване на работното време“, прието на пленарна сесия, проведена на 10 май 2019 г.

Синдикалните организации дълго време настояваха референтния период, за който се установява сумирано изчисляване на работното време, да е с продължителност до 4 месеца (не шест, както беше до края на миналата година), а работодателските - да се уреди възможността при постигане на КТД да се въведе период за сумирано изчисляване на работното време до 12 месеца. С промените в КТ (ДВ, бр. 107 от 2020 г.) и двете искания бяха удовлетворени, като съответстващи на европейските норми и балансиращи интересите на страните. Сега обаче синдикатите настояват да се запази само 4 - месечния референтен период, но не и възможността за постигането на съгласие за по-дълъг период посредством колективното трудово договаряне на отраслово и браншово равнище.

Ние, работодателските организации приветствахме уеднаквяването на нормите на КТ с възможността, която предоставя цитираният чл. 19 от Директива 2003/88/ЕО, а именно - с колективен трудов договор по чл. 51б да може да бъде определен период за сумираното изчисляване на работното време до 12 месеца. Тази възможност е в съответствие с общностното право и отразява свободната воля на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите да се договарят с колективен трудов договор на отраслово и браншово равнище.

Различно тълкуване означава половинчатост и пренебрегване на интересите на страните в двустранния диалог, които биха договорили такива клаузи, приемайки, че те са от взаимен интерес. Означава също и липса на гъвкавост на работното време, особено необходима в днешните условия на все по-трудно оцеляване на множество предприятия, и най-вече на хората, работещи в тях.

Като представителни организации на работодателите в България и социални партньори ние също така изразяваме своята загриженост от факта, че синдикалната страна се противопоставя точно на възможността даден проблем да се регулира чрез колективно договаряне. Само по себе си това е противопоставяне на самата същност на социалния диалог и поставя под въпрос смисъла от съществуването на организациите на социалните партньори. В крайна сметка - точно колективното договаряне е една от основните и най-важни функции на организациите на социалните партньори и отхвърлянето му е в разрез с фундаменталната логика на индустриалните отношения".

БНР Радио Видин

✓ На ползу роду: какво искаме от новата власт

В края на тази седмица са парламентарните избори. Политическите сили отново ни убеждават на 4 април да отидем до урните и да пуснем гласа си в тяхна подкрепа. Но дали наистина се ангажират да решат проблемите на българските граждани? В "Посоките на делника" попитахме какви са очакванията и изискванията на различни слоеве от българското общество към изпълнителната и законодателната власт след изборите.

"Националният младежки форум" организира предизборен диспут, за да чуят младите хора какви ангажименти към тях поемат политиките.

"Често се спекулира с темата, че младите хора са аполитични или политически пасивни и рядко се интересуват от обществените процеси около тях. "Национален младежки форум" като най-голямата младежка организация, която се стреми да представлява интересите на младите, си постави за цел заедно с колегите от "Студентски клуб на политолога" и учебното пространство в Студентски град "StudyHub" да провокираме младите хора да вземат информиран избор и да се запознаят в дълбочина какво предлагат политическите партии за тях, тъй като сме свикнали да слушаме, че младите хора са приоритет, че са важни, че са бъдещето. Искаме да чуем от политическите партии да кажат какво наистина ще направят в конкретика за младите хора в следващите четири години. Надявам се, че тази готовност за разговори, която сега демонстрираха политическите партии, ще се запази и след 4 април. Това е голямото предизвикателство, което поставихме ние в рамките на дебата. Имаше доста теми, по които тепърва ще имаме възможност да работим заедно с представителите в 45-ото Народно събрание... Младите хора ще имат мотивация да останат тук, когато виждат, че средата им дава възможност да се развиват в посоката и с темповете, които те искат, че няма предпоставки да ги дърпа

назад, че няма проблеми, които не им позволяват да реализират мечтите си, да реализират целите си. Това е заявка, която чуваме от участниците в дебата и се надявам те да си спомнят и да работят именно за това в парламента", обясни Мирослав Цеков, главен секретар на "Националния младежки форум".

Работодателските организации иницираха поредица от срещи с основните политически сили, за да се започнат с предизборните им платформи и да дискутират дали те съвпадат с изискванията на бизнеса. Има ли допирни точки?

"Политиците по-скоро разбират проблемите на бизнеса, но за желание за промяна бих дал смесена оценка. Някои неща разбират, но не искат да ги променят, защото гонят популизъм. Здравата икономика обаче не се изгражда с популизъм. Така че, независимо че разбират за какво става дума, на практика малко неща се случват след това. Условието за правене на бизнес не просто са лоши по обща оценка на всички работодатели, а те са и влошаващи се - нищо не се прави по въпроса. Административната тежест - безумно е това, което се случва в нашата страна. Друг нерешен проблем - ние сме единствената страна в ЕС, която налага такса битове отпадъци въз основа на капиталовата стойност на предприятието, а не на генерирания боклук. Друго - приходите в българския бюджет от такси към администрацията са 4,5 милиарда или близо 4,5% от българския бюджет, а в целия нормален европейски свят този процент е около 0,5. При нас е девет пъти повече. Как се прави бизнес в такава среда? Всеки път при срещи обясняваме на политиците тези неща и всеки път кимат с глава, казват, че не е правилно, ще го оправят, но накрая нищо...", каза Кънчо Стойчев, заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Възрастните хора са сред "най-ухажваните" с обещания от политиците, най-вече защото са политически активни и по правило винаги гласуват. Какво обаче те искат да се случи от новото правителство, каквото и да е то? "Нашите очаквания са да се подобри животът в България, да се върне доверието на хората в управляващите, а те от своя страна да сложат като първа грижа в своята работа хората. На първо място децата, а след тях и възрастните хора. Да се "събуди" човешкото отношение и човешината. Да се възстанови селското стопанство и промишлеността. Надяваме се да се обърне по-сериозно внимание на хората в тежко здравословно състояние. Надявам се здравеопазването да бъде одържавено, за да е наистина безплатно, както пише в Конституцията. Нашите надежди са да се изберат такива хора, които с първите си стъпки да ни заслужат доверието и всички заедно да започнем едно съграждане. Много пъти в България е имало моменти, когато хората се мобилизират и дават всичко от себе си, сплотеност, заедност и изграждат, защото всички сме на земята, за да предадем добър живот на нашите внуци. По-високите пенсии също искаме, защото са несправедливи, но това са последствия. Най-важното е да се сложи ред в държавата, да няма кражби, да няма корупция и да започне живот, който да дава надежда на децата, на тези, които са в чужбина да се върнат, да запазим България иначе за какво живеем...", е мнението на Малинка Башлийска, председател на "Съюз на пенсионерите 2004 - обединени" в област Видин.

Повече по темата - в прикачения [звук файл](#).

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНТ](#)

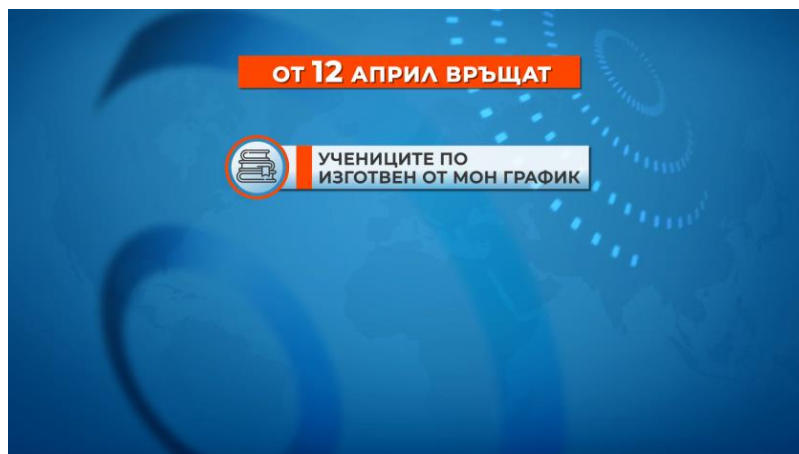
✓ Официално: Разхлабват мерките от 1 април

Министърът на здравеопазването нареди от понеделник, 5 април, детските градини и яслите да възобновят работата си.

С пълния текст на заповедта може да се запознаете [ТУК](#)

След края на пролетната ваканция на учениците, от 12 април, се възобновява присъственото обучение на децата от 1-ви до 12-и клас, като графикът ще бъде оповестен в рамките на следващата седмица.

Също от 12 април се допускат груповите дейности и занимания в центрoвете за подкрепа за личностно развитие и центрoвете за специална образователна подкрепа.

От четвъртък, 1 април, се допускат посещенията в кина, театри, музеи, галерии, библиотеки и циркови представления при заетост на не повече от 30% от капацитета на помещенията. Същото условие важи и за занятията от танцовото, творческото и музикалното изкуство.

От 1 април се допускат и посещенията на фитнес центрове, спортни зали и клубове и плавни басейни и комплекси при използване на не повече от 30% от капацитета им и спазване на физическа дистанция от най-малко метър и половина.

От 1 април до 12 април на магазините с нетна търговска площ над 300 кв. м., предлагащи нехранителни стоки, се разрешава работа с клиенти само на откритите площи, прилежащи към търговския обект.

Посещенията в заведенията за хранене и развлечения се допускат само в откритите им площи (тераси, градини и др.), при ограничено работно време от 6.00 до 23.00 ч.

Изключение са дискотеките, бар-клубовете, пиано баровете, бар-вариете и нощните барове, които остават затворени до края на месец април.

✓ **Кристалина Георгиева: Икономиката се възстановява, но бързият растеж крие рискове**

Икономиката в глобален мащаб се възстановява ударно след пандемията, но опасностите и несигурността по отношение на прогнозите остават.

Това каза управляващият директор на МВФ - Кристалина Георгиева, седмица преди началото на Пролетната сесия на фонда, в която ще участват лидери от 190-те държави, членуващи в организацията.

Причините за подобряването оптимистичните прогнози са две - икономическите стимули, които отделните държави разработиха, и ваксинационните стратегии, каза Георгиева. Но предупреди, че твърде бързият растеж крие и рискове, неравнопоставеният достъп до ваксини и новите щамове на вируса са сред основните причини за това.

"Всъщност виждаме възстановяване на много скорости, което се задвижва от два двигателя - Съединените щати и Китай. Има малка група държави, при които брутният вътрешен продукт ще е по-висок от този преди кризата. Но това са изключения, а не обща тенденция", каза още Кристалина Георгиева.

✓ **БНБ определи нивото на антицикличния капиталов буфер**

Управителният съвет на БНБ определи ниво на антицикличния капиталов буфер, приложим към кредитни рискови експозиции в Република България, в размер на 0.5% за второто тримесечие на 2021 г., в съответствие с чл. 5, ал. 3 и ал. 4 от Наредба № 8 на БНБ за капиталовите буфери на банките.

Съгласно чл. 5, ал. 3 от Наредба № 8 на БНБ, при определяне на нивото на антицикличния буфер се отчитат както референтният индикатор по чл. 5, ал. 1, така и съответните насоки на Европейския съвет за системен риск (ЕССР) и други показатели, които БНБ е преценила за подходящи за отразяване на цикличния системен риск.

По отношение на данните, свързани с референтния индикатор, към края на четвъртото тримесечие на 2020 г. съотношението кредит/БВП, изчислено според публикуваната на интернет страницата на Българската народна банка методология, възлиза на 98.2%. Отклонението на показателя от дългосрочния тренд е отрицателно (-28.8 процентни пункта), което съответства на нулева стойност на референтния индикатор за антицикличния буфер.

Във връзка с пандемията от COVID-19, през март 2020 г. Управителният съвет на БНБ взе решения за пакет от мерки, включващ отмяна на предвидените за 2020 г. и за първото тримесечие на 2021 г. увеличения на нивото на антицикличния капиталов буфер, приложим към местните кредитни рискови експозиции, и запазване на равнището от 0.5%, което бе непроменено през втората половина на 2020 г. и първото тримесечие на 2021 г.

Запазването на текущото ниво на буфера през второто тримесечие на 2021 г. би допринесло за съхраняване на устойчивостта на банковата система срещу потенциални неблагоприятни тенденции в икономическата среда, спрямо загуби от кредитен риск и произтичащ от тях натиск върху доходността и капиталовата позиция на кредитните институции. Решение за нивото, приложимо през третото тримесечие на 2021 г., Управителният съвет на БНБ ще вземе през юни 2021 г.

✓ **Путин, Меркел и Макрон обсъдиха възможността за регистрация на "Спутник V" в ЕС**

Делови и откровен - така от пресслужбата на Кремъл определиха видеокоферентния разговор, състоял се късно снощи, между руския президент Владимир Путин, френския му колега Еманюел Макрон и канцлера на Германия Ангела Меркел.

Тримата лидери са обсъдили ситуацията в Украйна и Беларус, както и горещите точки Либия и Сирия. Изразили си и подкрепа за запазване на Иранската ядрена програма, като са се разбрали да предприемат действия в тази посока.

Меркел и Макрон са настояли правата на опозиционера Алексей Навални да бъдат спазвани, а Москва им е дала разяснения за "обективните обстоятелства по делото". Путин е изразил готовност за възобновяване на нормалното сътрудничество с Брюксел - при интерес от страна не европейските партньори.

Обсъдена е и възможността за регистрация на руската ваксина "Спутник V" в ЕС.

Investor.bg

✓ **ЦИК направи демонстрация на сигурността на машинния вот**

Няма разминаване при сравняване на данните от машинния протокол с ръчно преброяване на контролните разписки, видяха присъствалите пред парламента

Десетки граждани проявиха интерес към пробното машинно гласуване, организирано от Обществения съвет към Централната изборителна комисия (ЦИК). Комисията разположи две устройства за гласуване пред сградата на парламента, предаде БГНЕС.

„От телевизията разбрах, че ще има демонстрация, затова съм дошла“, разказа Цветанка Пачева, която смята да гласува машинно на 4 април. Тя е категорична, че пробите са я уверили, че гласуването е лесно.

Голямата част от хората, присъствали на демонстрацията, потвърждават, че нямат никакви притеснения за технологията на гласуване, както и за честността при отчитане на техния вот.

Всички присъстващи, сред които и членове на секционни изборителни комисии, след като се запознаха с начина за гласуване с машини провериха дали правилно се отчитат подадените гласове. Те се увериха, че няма разминаване при сравняване на данните от машинния протокол с ръчно преброяване на контролните разписки.

Investor.bg припомня, че машините за гласуване в изборния ден ще бъдат общо 9390, като всяка от тях ще пристигне в определената секция още в събота, но ще бъде активирана в неделя.

Машината ще отпечатва бележка, която ще се нарича нулев протокол за начало на изборния ден. За разлика от хартиената бюлетина, на машината ще се показва и името на кандидата при маркиране на предпочитанията. На

гласоподавателите се дава карта, която трябва да бъде поставена в слота на машината, а едва след това екранът визуализира бюлетината, наподобяваща хартиената.

Личен избор на всеки един гражданин е дали да упражни правото си на глас машинно или с традиционната хартиена бюлетина.

✓ **ЕК одобри увеличения бюджет в схемата 80/20**

По нея помощ за заплати получават служителите в сектори транспорт, туризъм, както и хотелиери и ресторантиери

Европейската комисия (ЕК) одобри модифицираната схема в подкрепа на заетостта в България, позната у нас като "80/20", става ясно от съобщение от Брюксел. По тази схема се отпускат помощ за изплащане на заплати и доходи, еквивалентни на заплати, за самонаетите лица в най-засегнати от пандемията сектори - транспорт, хотели и ресторанти, както и туристически агенции.

Служителите в тези сектори получават директен грант от държавата в размер на 80% от осигурителния си доход.

Схемата получи одобрението на Брюксел през юли 2020 година и беше удължена веднъж през декември 2020 година. Промяната на съществуващата схема се отнася до удължаване на срока на действие - до декември 2021 година и увеличаване на бюджета от 40 млн. лева до 150 млн. лева.

Разширява се и обхватът на схемата и повече бенефициенти ще могат да получат средства по нея, отбелязват още от Брюксел.

Проверката на ЕК показва, че дори и променена, схемата остава в съзвучие с правилата за държавна помощ в ЕС. Отпуснатите средства са пропорционални за отстраняване на сериозни проблеми в икономиката, породени от въвеждането на извънредното положение в страната на 13 март 2020 година.

По данни на правителството чрез [схемата "80/20" към този момент са запазени 30 хил. работни места](#). От началото на пандемията в подкрепа на икономиката са изплатени над 2 млрд. лева, отчете премиерът Бойко Борисов в края на миналата седмица.

✓ **Инфлацията - следващият кошмар за Европа**

Ръст на потребителските цени и лихвите ще доведе до проблеми в изплащането на планираната от дългове на страните от еврозоната, но сметката трябва да бъде платена

Знаете ли коя е единствената дума, която европейските правителства наистина не искат да чуят в момента? Инфлация.

Почти няма нещо друго, което би могло да изплаши повече лидерите на ЕС, защото с инфлацията ще последва покачване на лихвените проценти, а това може да превърне дълговете в Европа в непреодолими препятствия, пише онлайн изданието Politico.eu.

Това би довело до нова дългова криза, която пак да постави под въпрос жизнеспособността на валутния съюз на блока, допълва изданието.

Масщабни програми за подкрепа, стартирани по време на коронавирусната криза, тласнаха дълга на еврозоната до около 100 процента от икономическата продукция средно. За някои държави числото е значително по-високо, докато правителствата се борят за спасяване на компании и работни места.

Досега политиците омаловажаваха опасенията, като подчертаваха ниските разходи за обслужване на дълговете. „В днешно време това не е огромен проблем с толкова ниски лихвени проценти и активността на Европейската централна банка (ЕЦБ)“, коментира еврокомисарят по икономиката Паоло Джентилони този месец.

Все по-голям брой експерти предупреждават, че инфлацията може да се върне по-рано от очакваното, а това рискува да сложи край на голямото разхлабване на ЕЦБ и да доведе до ръст на разходите по заемите.

„Икономическите условия след избухването на пандемията нямат прецедент през последните 50 години“, коментира председателят на UBS и бивш президент на Bundesbank Аксел Вебер пред медиата. „Рисковете заради прогнозата за инфлацията са необичайно големи, включително рискът от значително увеличение на инфлацията през следващите пет години, което може да започне още тази година“, допълва той.

Тъй като краткосрочните фактори – например блокажи в производството и задържане на търсенето на фона на коронавирусната криза, се очаква да подкрепят инфлацията тази година, някои анализатори предупреждават, че нарастващите цени на активите, масивните фискални стимули и демографските тенденции ще превърнат тези временни увеличения на цените в по-постоянна тенденция.

Дори незначителни промени в лихвените проценти могат да доведат до милиарди допълнителни разходи за обслужване на дълговете на страни като Италия, където държавните заеми достигат 160% от БВП, а икономиката едва мърда в последното десетилетие.

Много икономисти бяха обявили инфлацията за официално мъртва. През последното десетилетие развитието на цените не достигаше целта на ЕЦБ от малко под 2 процента, а централните банки прогнозираха още от същото през следващите три години. Тази гледна точка се споделя от повечето международни институции, включително Международния валутен фонд (МВФ) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).

Не само експерти от ранга на Аксел Вебер предупреждават за връщане на инфлацията. Чарлз Гудхарт - по-рано член на комисията по парична политика на британската централна банка, започна дебата миналата година, като изложи аргументите си за това как променящите се демографски данни ще доведат до ръст на инфлацията.

Сценарият на Гудхарт дава максимум десетилетие на Европа, преди проблемът да се прояви. „Моите очаквания са, че такива основни сили ще бъдат утвърдени до 2030 г. и вероятно няколко години преди това“, посочи той в интервю.

Бившият член на Изпълнителния съвет на ЕЦБ и главен икономист Петер Прат предупреждава, че може да има краткосрочни фактори, които да върнат инфлацията през следващите пет години. Той посочва, че Федералният резерв на САЩ временно повишава целта си за инфлация като един фактор, който може да я ускори в световен мащаб и да даде тласък на възходящата тенденция, особено в момент, когато правителствата харчат агресивно.

Нарастващите инфлационни очаквания в САЩ вече се разпространяват на европейския пазар, което увеличава доходността от дългосрочните държавни облигации тази година. „Темповете на инфлация са силно корелирани в международен план и е малко вероятно еврозоната да не се повлияе от глобалното завръщане на инфлацията“, казва Вебер. „Ако неотдавнашното покачване на цените на суровините или цените на контейнерните превози е предвестник, тогава възвръщането на глобалната инфлация може вече да е в ход“, допълва той.

Хората вече забелязват. Тенденциите в Google показват, че търсенията в мрежата за термина „инфлация“ са достигнали 10-годишен връх в много страни от еврозоната, както и в световен мащаб.

Ако инфлацията доведе до по-високи лихвени проценти, страните със силно задлъжняване, главно в Южна Европа, вероятно ще страдат най-много. Държавният дълг на Италия например набъбна до 3 трлн. евро и дори малко увеличение на лихвите ще доведе до силен ръст на разходите за обслужването му. Ръстът може да стане още по-голям заради нарастващите премии за риск.

Дисбалансът на дълга в ЕС означава, че това може сериозно да изпита силата на единната валута. Вебер предупреждава, че инфлацията без съответни лихвени проценти може да бъде също толкова вредна за еврозоната и да застраши стабилността на еврото.

Въпреки че залогът е висок, фискалните власти до голяма степен избягват да обсъждат публично опасенията за дълга. Широко разпространеният консенсус е да се харчи сега и да се тревожим по-късно. „Не е моментът да разглеждаме дълга. Това ще се случи по-късно“, коментира миналата седмица министър-председателят на Италия и бивш управител на ЕЦБ Марио Драги. „Всички държави увеличават дълга си. Германия, Испания, Франция ... Това е икономическата политика, която трябва да се прави днес“, посочва той.

Решението за удължаване „замразяването“ на общите правила за дълга на еврозоната до 2023 г. е пример в подкрепа на точно това твърдение.

Видовден обаче рано или късно ще дойде. „Изключително важно е да се съсредоточим не само върху субсидиите за хората, които се борят с хората, но и върху инвестициите, които могат да поставят основи за бъдещ растеж“, коментира членът на управителния съвет на ЕЦБ Мадис Мюлер. „Бъдещият растеж на икономиките от еврозоната е ключът, който позволява на правителствата да намалят тежестта на дълга си с течение на времето“, посочва той.

Остава да се определи колко време имат държавите за това.

„Дори и ръст на инфлацията през следващите няколко години да не е най-вероятният резултат, бих казал, че това е значителна възможност“, казва Прат. „Не можете да пренебрегнете това, когато говорите за устойчивост на публичните финанси. В един момент някой ще трябва да плати сметката“, заключава той.

[БНР](#)

✓ В края на април ще има свободен избор на ваксини

В края на април ще има свободен избор на ваксини, събщи главният държавен здравен инспектор Ангел Кунчев.

„Трябва да работим по мотивацията на гражданите да продължат да искат да се имунизират, за да постигнем тези 70%, които ще ни осигурят спокойствие като общество“.

Следващите два месеца основната ни задача е да върви имунизационният процес през всички канали, подчерта той и допълни, че през втората половина на април ще получим и еднородната ваксина на „Джонсън&Джонсън“, която е полесна за използване, тъй като не изисква съхранение при толкова ниски температури.

Утре се очакват 151 000 дози от производителя „АстраЗенека“. Изключително оптимистични сме за темпа на ваксинация, коментира още министър Ангелов.

Ще бъдат отворени местата, които не крият риск, каза Ангел Кунчев по повод предстоящото отпадане на някои противоепидемични мерки от 1 април. По думите му около 1-1,5 млн. българи вече имат имунитет:

„Това е все още малко, за да се отрази на епидемичния процес като цяло, но е достатъчно голяма бройка, за да доведе до намаляване на темпа на нарастване, което и наблюдаваме през последната седмица. Продължаваме внимателно да търсим баланса и, ако забелязвате, отваряме това, което не крие риск – заведенията – само откритите пространства, фитнеси, спортни зали, танцови, където хората могат да намерят някакъв отдушник от безкрайната умора от всички мерки, които вече година търпят“.

Доц. Кунчев предупреди, че ново затягане на мерките е възможно, ако заболяемостта от Covid-19 отново започне да се повишава. По думите му в момента се върви към плато.

На национално ниво броят на хоспитализираните започва да намалява, отчетоха здравните власти. В две трети от областите в страната няма проблем с леглата и натоварването в болниците, посочи още доц. Кунчев:

„Да, натискът в момента е по-голям, но възможността на системата да го поеме е още по-голяма“.

✓ Изтича срокът за заявления за гласуване на поставените под карантина

До 17,30 часа днес хората, поставени под задължителна карантина или изолация заради коронавирус, могат да подадат заявления за гласуване с подвижна избирателна кутия на парламентарните избори в неделя.

Подвижни секции за карантинирани, кметовете ще назначат при най-малко 10 подадени заявления по постоянен или настоящ адрес за гласуване в общината или района.

Заявления се подават до кметовете на общини, райони, кметства или кметски наместници. Това може да стане с упълномощено лице, по пощата, по факс или чрез електронната платформа на администрацията, ако има такава.

От ЦИК обръщат внимание, че ако адресът, на който избиратели пребивават под карантина не е нито постоянният, нито настоящият, ако е подадено заявление за гласуване по настоящия, няма да могат да гласуват на предстоящите избори.

✓ Променят критериите за браншовите организации в Съвета по животновъдство

Променят се критериите, на които трябва да отговарят браншовите организации, участващи в Съвета по животновъдство. Проектоправилникът, публикуван за обществено обсъждане, регламентира, че в Съвета ще могат да се включат само организации с регистрирани местни структури в поне 30 на сто от областите в страната.

Съветът по животновъдство, председателстван от министъра на земеделието, дава становище по законопроекти и други нормативни актове, дава предложения при разработването на стратегии и програми за развитие на сектора, предлага мерки за преодоляване на нелоялната конкуренция в животновъдството и обсъжда производството, преработката, изкупуването и качеството на продукцията.

Тези ангажименти са разписани в проекта за правилник, който подлежи на обществено обсъждане до 26 април.

Документът предвижда в съвета да участват само национално представени организации, които имат регионални структури с членове в не по-малко от 30 процента от областите на страната, а членовете им отглеждат минимум 15 на сто от съответния вид животни в България.

Това ограничение се налага, тъй като животновъдството е секторът с най-много организации, а за някои от тях не е ясно кого представляват.

✓ ЕК предостави 13 млрд. евро на 6 членки на ЕС по програмата SURE за запазване на заетостта

Европейската комисия обяви във вторник, че е разпределила 13 милиарда евро от Подкрепата за смекчаване на рисковете от безработица при извънредни ситуации (програмата SURE) на шест членове на Европейския съюз, за да им помогне да запазят заетостта, която беше силно засегната от пандемията Covid-19.

Комисията отпусна заеми в размер на 1,0 милиард евро на Чехия, 2,2 милиарда евро в Белгия, 4,06 милиарда евро на Испания, 2,47 милиарда евро на Ирландия, 1,87 евро на Италия и 1,4 милиарда евро на Полша.

"Кризата е трудна за много работници, които се страхуват за работата си. Средствата по програмата SURE помагат да се защитят работните места и дават възможност на икономиките да се възстановят по-бързо от кризата", коментира председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен.

По-рано този месец комисията изчисли, че SURE е предоставил подкрепа за между 25 и 30 милиона европейци и за между 1,5 и 2,5 милиона компании по време на продължаващата коронавирусна пандемия.

"Програмата SURE успешно подкрепи десетки милиони хора и фирми в целия ЕС, защитавайки ги от риска от безработица и опазвайки средствата за препитание. Докато вървим към възстановяването, ще продължим с мерки в подкрепа на възстановяването на трудовия пазар и ще предоставим активна подкрепа за работниците", заяви преди около седмица европейският комисар по търговията Валдис Домбровскис.

Още през ноември ЕК емитира съвместни европейски облигации на стойност 8,5 милиарда евро за програмата SURE, за да помогне на държави членки на ЕС да подкрепят работните места, засегнати от пандемията.

В. Монитор

✓ Производствените цени продължиха възхода си през февруари

Общият индекс на цените на производител в България през февруари се увеличава с 1,3% спрямо януари, показват данните на Националния статистически институт (НСИ). Годишното изменение е 3,1%.

Индексите на цените на производителите измерват месечното изменение на цените на промишлените продукти, произведени от българските предприятия и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, сочи методологията на НСИ. Цената на производител е цената "на вратата" на предприятието и включва всички отстъпки и други намаления, но без акцизи и ДДС.

Данните на статистиката показват, че през февруари има повишение на месечна база на цените в преработващата промишленост - с 2%, а намаление е отчетено в добивната промишленост - с 3,1%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,3%.

НСИ отчита по-голямо увеличение на цените на производител в преработващата промишленост при производството на основни метали - с 5,4%, производството на химични продукти - с 2,9%, и производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 2,5%. Съществено понижение на цените има при: производството на тютюневи изделия - с 1,3%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - по 1%.

Общият индекс на цените на производител през февруари расте на годишна база с 3,1%. По-високи цени са регистрирани в добивната промишленост - със 17,4%, в преработващата промишленост - с 3,3%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,6%.

В НСИ изчисляват, че по-значителен ръст е отчетен при: производството на основни метали - с 29,9%, производството на химични продукти - с 4,8%, и производството на хранителни продукти - с 3,7%. Съществено намаление на цените се наблюдава при производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 2,9%, и при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти - с 1,7%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през миналия месец се увеличава с 0,9% спрямо януари. На месечна база повишение е регистрирано в добивната промишленост - с 5,6%, и в преработващата промишленост - с 1,5%, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетено намаление с 0,5%.

По-голямо увеличение на цените на производител в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на химични продукти - с 5,3%, производството на основни метали - с 2,4%, производството на метални изделия, без машини и оборудване и производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - по 2,3%.

Понижение е отчетено при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 0,8%, и при производството на облекло - с 0,5%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през февруари нараства за една година с 1,1%. Увеличение на цените на годишна база е регистрирано в добивната промишленост - с 16,6%, и в преработващата промишленост - с 1,2%, а намаление се наблюдава при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,8%.

В НСИ регистрират значителен годишен ръст в преработващата промишленост при производството на основни метали - с 18%, а за една година производството на химични продукти се увеличава с 9,3%. По-ниски цени са отчетени при производството на облекло - с 2,9%, и при производството на тютюневи изделия - с 0,8%.

✓ От началото на годината: производството на ток у нас нагоре с 4,65%

Производството на електроенергия в България се е повишило с 4.65%. От 1 януари 2021 г. до 28 март 2021 г. е отчетено производство на електроенергия в обем на 11 772 416 МВтч, докато за аналогичния период на измината година е било 11 248 830 МВтч. Това показват последните оперативни данни на Електроенергийния системен оператор (ЕСО) за енергийния баланс на страната за периода.

Данните показват, че за периода 1 януари 2021 г. - 28 март 2021 г. спрямо 1 януари 2020 г. - 28 март 2020 г. салдото (износ-внос) се е повишило с 86.90 на сто.

Участието на базовите централи от началото на годината до 28 март в сравнение с този период на изминалата година е намаляло с 3.57 на сто, добавят от оператора. От 1 януари 2021 г. до 28 март 2021 г. от базови централи е произведена 9 410 308 МВтч електроенергия, докато за посочения период на 2020 г. производството е било 9 758 323 МВтч.

За сравнявания период от ЕСО отчитат намаление на участието на ВЕИ в преносна мрежа с 12.59%, както и в разпределителната мрежа с 9.73%.

Отчита се увеличение на дела в електроенергията от ВЕЦ-овете със 157.89% за периода 1 януари 2021 г. - 28 март 2021 г. спрямо 1 януари 2020 г. - 28 март 2020 г., показват още данните на ЕСО.

Потреблението на електроенергия в страната е с изравнени показатели за периода 1 януари 2021 г. - 28 март 2021 г. спрямо 1 януари 2020 г. - 28 март 2020 г. на страната за посочения период, които са публикувани на страницата на оператора. От началото на година до 28 март са изразходени 10 646 649 МВтч, докато за аналогичния период на 2020 г. потреблението е било 10 646 491 МВтч.

✓ Световната организация по туризъм ни предлага финансова подкрепа

Световната организация по туризъм (СОТ) е готова да окаже финансова подкрепа за справяне с последиците от пандемията в сектора. Това стана ясно по време на онлайн дискусия между вицепремиера и министър на туризма Марияна Николова и генералния секретар на СОТ, съобщи от туристическото ведомство.

По думите на Пололикашвили организацията работи по много проекти, свързани с иновации и дигитализация. Ключово за рестартирането на туризма пък се оказва отварянето на границите както в рамките на Европейския съюз, така и за трети страни. Николова подчерта, че подкрепя усилията на Световната организация по туризъм за справяне с последиците от пандемията в областта на туризма чрез множество нови и иновативни проекти, инициативи и постоянната подкрепа, оказвана на държавите членки.

Вицепремиерът припомни, че по-рано този месец е издигната кандидатурата за подновяване на членството на страната ни в Изпълнителния съвет за периода 2021-2025 г. Според нея този акт засвидетелства категоричната ни воля да засилим взаимния диалог и да разширим връзките си за реализиране на нови възможности за общи инициативи и начинания. Като основен приоритет на страната тя посочи формулирането и подкрепата за политики, свързани с устойчивост, иновации, инвестиции и конкурентоспособност.

Николова обобщи, че страната ни ще продължи да подкрепя успешните проекти на организацията в областта на образованието като Академията на СОТ, в която се създават хармонизирани стандарти за оказване на съдействие на пътешествениците в спешни и извънредни ситуации като формирането на Международен кодекс за защита на туристите.

Икономически живот

✓ Леко пробуждане на бизнеса през март, чувството за несигурност остава

През март 2021 г. общият показател на бизнес климата се увеличава с 2.1 пункта спрямо февруари в резултат на повишения показател във всички наблюдавани сектори – промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги, показва традиционната бизнес анкета на НСИ.

Бизнес климатът в промишлеността нараства с 1.2 пункта, което се дължи на по-благоприятните оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Според тях през последния месец има известно увеличение на осигуреността на производството с поръчки, което обаче не е съпроводено с повишени очаквания за производствената активност през следващите три месеца.

Основните затруднения за дейността остават свързани с несигурната икономическа среда, недостатъчното търсене от страната, недостатъчното търсене от чужбина.

Показателят в строителството се покачва с 3.8 пункта в резултат на по-оптимистичните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Анкетата регистрира увеличение на получените нови поръчки през последния месец, като и прогнозите за дейността през следващите три месеца са благоприятни.

По отношение на продажните цени в строителството прогнозите на мениджърите са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

При търговия на дребно също се наблюдава повишение с 1.7 пункта. Мненията на търговците относно обема на продажбите през последните три месеца, както и очакванията им за следващите три месеца са позитивни.

Основната пречка за дейността остава несигурната икономическа среда, посочена от 64.3% от търговците. Регистрирано е нарастване на неблагоприятното въздействие на фактора „конкуренция в бранша“, който измества на трето място затрудненията, свързани с недостатъчното търсене (фиг. 12 от приложението).

Относно продажните цени са регистрирани известни очаквания за увеличение, макар по-голяма част от мениджърите да предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца.

С 2.7 пункта се покачва показателят при услугите. Анкетата отчита засилване на негативното влияние на „недостатъчното търсене и конкуренцията в бранша“.

✓ Как газовата експанзия на Азербайджан активизира и икономиките от Средна Азия

Текстът е дело на доц. д-р Теодор Дечев и доц. д-р Бояна Димитрова от Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“

На 19 март 2021 г., мениджърите на TAP AG съобщиха, че от започването на доставките по Транс Адриатическия газопровод (TAP) на 31 декември 2020 г. от Азербайджан в Европа вече са били транспортирани един милиард кубически метра природен газ. Природният газ влиза на територията на Европейския съюз през гръцката съединителна точка в Кипои, където TAP се свързва с Транс Анадолския газопровод (TANAP).

„Нашата инфраструктура продължава да осигурява диверсификацията на няколко газови пазара. Обемите газ, доставяни по TAP, играят ключова роля в осигуряването на Европейския съюз на нов източник на сигурна, надеждна и достъпна енергия“, заявява управляващият директор на TAP Лука Шиппати.

За първи път в историята, Азербайджан изнася свой природен газ на европейския пазар по тръбопроводи. След успешното свързване на TAP с италианската газоразпределителна мрежа на 15 ноември миналата година, търговските доставки на природен газ в Италия се осъществяват през Мелендудно чрез компанията SNAM Rete Gas (SRG) и през Неа Месимврия в Гърция и България чрез компанията DESFA.

След като придоби пряк достъп до европейския газов пазар, Азербайджан, който е един от най-големите износители на природен газ в света, диверсифицира успешно експортните си възможности. Това от своя страна създава цяла поредица от нови възможности за алтернативни доставки на енергоносители в страните от Югоизточна и Централна Европа.

На дневен ред вече е изграждането на Йонийско Адриатическия газопровод (Ionian Adriatic Pipeline – IAP), с който Южният газов коридор ще бъде разширен в посока към Черна гора, Босна и Херцеговина и Хърватия. Загреб дори оповести количествата природен газ, които очаква да получи чрез Йонийско Адриатическия газопровод – 2,5 милиарда

кубически метра годишно, а Албания смята да реши въпроса с газификацията си за сметка на количествата газ, постъпващи по ТАР и по IAP.

Европейската комисия признава важноста на Йонийско Адриатическия тръбопровод (Ionian-Adriatic Pipeline – IAP) за регионалния газов пазар, по-специално за Хърватия, Албания, Черна гора и Босна и Херцеговина.

„Като сигнал за значимостта на IAP за региона, Комисията му даде статут на Проект от взаимен интерес (Project of Mutual Interest – PMI), категория инфраструктурни проекти, която включва тези, от които имат полза една или повече от договарящите се страни от Енергийната общност (страните от Западните Балкани, Украйна, Молдова, Грузия) и една или повече страни от ЕС, но нямат статут на Проект от общ интерес (Project of Common Interest – PCI) в рамките на Европейския съюз в съответствие с Регулация 347/2013“ е заявил източник от ЕК пред азербайджански журналисти.

Още преди година, от Европейската комисия дадоха сигнали, че с получаването на статута на Проект от взаимен интерес (PMI), вече може да се разисква, доколко изграждането на IAP в страните от Западните Балкани може да се подкрепи в рамките на определени програми, като Инструмента за пред-присъединителна помощ (Instrument for Pre-accession Assistance – IPA).

Несъмнено, от технологична, а и от политическа гледна точка би било напълно естествено, Йонийско Адриатическият тръбопровод (IAP) да бъде свързан с Транс Адриатическия газопровод (ТАР), за да доставя природен газ в повече страни от Югоизточна Европа.

Газопроводът с обща дължина от 516 километра ще се простира от Албания, през Черна гора и през Босна и Херцеговина до Хърватия. Капацитетът на газопровода ще бъде от порядъка на пет милиарда кубически метра природен газ годишно. ТАР вече са подписали меморандуми за разбирателство и сътрудничество с разработчиците на проекта на IAP – по-специално с компаниите Plinacro (Хърватия), BH-Gas (Босна и Херцеговина), Geoplin Plinovodi (Словения), както и с правителствата на Черна гора и Албания.

Създадена е съвместна работна група между ТАР и IAP, която редовно се събира, за да синхронизира времевите графици на двата тръбопровода и координира техническите въпроси на свързването им. По-специално, Хърватия очаква да получава приблизително 2,5 милиарда кубически метра газ годишно по Йонийско Адриатическия газопровод (IAP). Вероятното време на осъществяване на проекта, все още не е оповестено.

Румъния, Северна Македония, Унгария и Украйна също проявяват официален интерес към продължаването на Южния газов коридор и свързването му с техните газопреносни мрежи.

На 15 януари 2021 година, комисарят по международната енергетика в Министерството на външните работи и търговията на Унгария – Дора Зомбори, е заявила, че Унгария е заинтересувана да включи в своя бъдещ енергиен баланс доставки на азербайджански газ.

На 16 март 2021 година, унгарският министър на външните работи и търговията Петер Сийярто потвърждава позицията на Унгария, като заявява, че „Южният газов коридор създава нова реалност“.

„За нас, Кавказкият регион играе жизнено важна роля, заради енергоносителите и по транспортни причини. Вие знаете, снабдяването на Унгария с енергоносители е критичен въпрос, както и за цяла Средна Европа, поради еднопосочната зависимост, в която сме, разбира се. И сега Южният газов коридор създава нова реалност. Сега Южният газов коридор преминава през Грузия и това ни дава шанса да диверсифицираме своите източници и маршрути на доставки, когато става дума за снабдяването на страната с природен газ“, заявява унгарският министър пред „Business Media Georgia“.

На 2 февруари 2021 година, Министерството на външните работи на Австрия също заяви интереса на страната си към възможностите за сътрудничество с Азербайджан, като доставчик на природен газ.

Според информация от Министерството на икономиката и устойчивото развитие на Хърватия от 19 февруари 2021, разговорите по проекта на Йонийско Адриатическия газопровод (IAP) продължават.

„IAP е важен проект за Хърватия, а също така и за ЕС и за региона като цяло. Хърватската компания “Plinacro”, която е операторът на газопреносната система в страната, взема активно участие в подготовката за осъществяване на IAP и поддържа контакти с колегите от Албания, Черна гора и Босна и Херцеговина“, са заявили от министерството.

По всичко личи, че към компанията на страните от Западните Балкани, Румъния, Унгария и Австрия, които искат да се възползват от продължаването на Южния газов коридор с така наречения „Вертикален коридор“, ще се присъединят и Словакия и Чешката република.

На 17 март 2021 година, Президентът на Азербайджан – Илхам Алиев прие делегация, водена от министъра на външните работи и европейските въпроси на Словакия – Иван Корчок. По време на разговора са били обсъдени въпроси, свързани с политическите връзки, икономическото взаимодействие, разширението и развитието на търговските връзки, сътрудничеството в областта на разминирването. Било е отбелязано върховенството на принципите на териториалната цялост и суверенитета и неприкосновеността на границите на държавите в междудържавните отношения.

Словакия е готова да подкрепя Азербайджан в периода след военния конфликт с Армения. Според Иван Корчок, Словакия подкрепя тристранното споразумение, подписано между Азербайджан, Русия и Армения. Министърът е отбелязал, че страната му възнамерява да продължи развитието на двустранните отношения с Азербайджан в различни области.

Междувременно, по данни на Министерството на промишлеността и търговията на Чешката Република от средата на март 2021 година, в момента се водят преговори за подписване на ново споразумение между Чехия и Азербайджан за сътрудничество в областта на енергетиката. Тук вече не става дума само за природен газ, а и за голямото значение на доставките на нефт от Азербайджан за чешката икономика.

„Ние възнамеряваме да подпишем този документ колкото може по-скоро, доколкото винаги сме подчертавали важността на сътрудничеството с Азербайджан в областта на енергоносителите, в това число и на доставките на азербайджански суров нефт за чешките нефтепреработвателни компании, особено за завода в Кралупи на Вълтава. Азербайджан е вторият по значение доставчик на нефт в Чешката република и затова оказва съществено и позитивно влияние на енергийната сигурност на нашата държава. Така например, през 2020 година по тръбопровода IKL в Чехия са доставени 1,426 милиона тона азербайджански нефт“, се казва в изявление на Министерството на промишлеността и търговията на Чехия.

От изложеното до тук се вижда изключителната динамика на събитията и бързината, с която нараства интересът към възможностите за удължаване на Южния газов коридор – този път на север. Несъмнено главният въпрос в такава ситуация е дали доставчикът, на първо място Азербайджан, разполага с такива количества природен газ, че да отговори на търсенето на европейския газов пазар?

Разбира се, вече започва да става актуален въпросът и за капацитета на съоръжението, но първоначално той може да се повишава с палиативни мерки като допълнителни компресорни станции, а впоследствие и с евентуалното изграждане на втори, паралелен тръбопровод. По-трудният въпрос си остава, дали в „началото на тръбата“ на Южния газов коридор може да се подаде достатъчно природен газ?

Отговорът е, че изграждайки подобно огромно съоръжение, хората създали неговата концепция, далече не са имали намерение да се ограничат само с ресурсите от азербайджанския шелф на Каспийско море. Най-силният коз на алтернативните доставчици на природен газ по Южния газов коридор е възможността за използването на ресурсите на Туркменистан, който разполага с четвъртите по големина в света запаси от природен газ и може да бъде реалното решение на сложната система от уравнения, свързана със задоволяването на търсенето на алтернативни газови доставки по Южния газов коридор.

Възможността да се удължи Южният газов коридор на изток е напълно реална. Напълно технически осъществимо е изграждането на газопровод по дъното на Каспийско море, така нареченият Транс-Каспийски газопровод, който да свърже газовите полета в Туркменистан с Южно Кавказкия газопровод – първия от трите изградени до сега газопроводи на Южния газов коридор.

Затова, че изграждането на Транс-Каспийския газопровод изобщо не е проект с непреодолима сложност свидетелства фактът, че вече има напълно официални кандидати, които да изпълнят строително-монтажните работи. По време на сесията „Енергийният потенциал на Каспийско море“, състояла се на 11 – 12 август 2019 година, консорциум от първокласни европейски компании като “Edison Technologies GmbH”, “MMEC Mannesmann GmbH”, “Air Liquide Global E&C Solutions”, съюзили се с китайската държавна компания “SINOPEC Engineering Group”, афишира своето желание да изпълни Транс-Каспийския газопровод.

На 16 август 2019 година, представителите на консорциума се срещат със заместник председателя на Министерския съвет на Туркменистан – Миратгелди Мередов и със съветника на Президента на Туркменистан по нефтените и газовите въпроси – Ягшигелди Илясович Какаев. На тази среща става ясно, че консорциумът предлага да изгради 300 километровия газопровод „до ключ“. На срещата е направено и алтернативно предложение – ако стане така, че геополитическите опоненти на газопровода надделят, да бъде изграден завод за метанол.

Ако за техническите аспекти на Транс-Каспийския газопровод предлага услугите си такова първокласно сдружение, то за финансирането на проекта е готов да се погрижи направо Европейският съюз. На 6 юли 2019 година е създадена Делегация на ЕС за страните от Средна Азия, като седалището ѝ многозначително е разположено столицата на Туркменистан – Ашхабад.

Само след шест дни, на 12 август 2019 година, Брюксел съобщава на всеослушание, че разговорите с Туркменистан за участието на ЕС във финансирането на изграждането на Транс-Каспийския газопровод до Азербайджан са подновени. По време на Каспийския икономически форум, организиран под патронажа на президента на Туркменистан, току що пристигналият специален представител на ЕС в Средна Азия – Петер Буриан заявява:

„През 2019 година, ЕС възобнови и се старее да интензифицира преговорите за възможното си участие във финансирането на строителството на газопровода през Каспийско море“. Според него „Европейският съюз и Туркменистан обсъждат как да доставят туркменския газ в Европа“.

Тук, „меката сила“ на Европейския съюз се изправя срещу „твърдата сила“ на Русия, както и срещу тактическия съюз между Руската федерация и Иран, който се противопоставя срещу изграждането на Транс-Каспийския газопровод. Завързалият се „Каспийски газов гордиев възел“, противопоставянето на оста „запад-изток“ (Азербайджан-Туркменистан) срещу оста „север-юг“ (Русия-Иран) е подробно анализиран в предишни трудове на авторите. Противопоставянето е достойно за сюжет от времето на „Голямата игра“ между Руската империя и Британската корона в Средна Азия, но ограниченията в обема на този труд не позволяват да се направи подробен анализ.

Важното в случая е, че за втори път след началото на изграждането на газопровода TAPI (Туркменистан-Афганистан-Пакистан-Индия), изграждането на подобен линейен обект сякаш има миротворческо влияние. Перспективата за изграждането на Транс-Каспийския газопровод и за извеждането на Туркменистан на европейските газови пазари, редом с Азербайджан, спомага да бъдат разрешени много спорове, останали от времето на предишното държавно ръководство в Ашхабад.

Засега венецът на усилията за сближаване между Туркменистан и Азербайджан е постигането на споразумение за съвместно използване на нефтеното находище „Достлуг“ в Каспийско море^[1].

Едновременно с развитието на описаните по-горе събития тече постоянен процес на отваряне на икономиките на Средна Азия към света и в частност към Европа. Това се вижда особено отчетливо при Туркменистан и Узбекистан, чиито икономики в началото на съществуването им като независими държави бяха твърде затворени. Днес вече сме свидетели

на съвсем практически действия на правителствата на двете държави за получаване на членство в Световната търговска организация и за по-добро вписване в световното разделение на труда.

На 15 април 2020 година в Министерството на външните работи на Туркменистан се е състояло поредното заседание на Правителствената комисия по изучаване на въпросите, свързани с влизането на Туркменистан в Световната търговска организация (WTO)^[2]. В хода на срещата, участниците са разгледали редица приоритетни въпроси около продължаването на работата по активизирането на сътрудничеството между Туркменистан и Световната търговска организация (WTO) и по-нататъшното усилване на двустранното сътрудничество с тази глобална организация. Пак в рамките на тази среща, участниците са се запознали с Обзора на търговско-икономическата политика на Туркменистан, подготвен в съответствие с процедурите на Световната търговска организация (WTO).

На основа на проведеното обсъждане, след като е бил изслушан отчетът на Комисията за извършеното през 2019 година, е бил обсъден и въпросът за ускоряването на процеса на предоставяне на Туркменистан на статут на наблюдател в Световната търговска организация (WTO).

За амбициите на Узбекистан да стане член на Световната търговска организация (WTO) научаваме от информацията за проведената във формата на видеоконференция среща на най-високо равнище между Президента на Узбекистан – Шавкат Мирзиёев и Федералния канцлер на Германия – Ангела Меркел. В официалното съобщение на Министерството на външните работи на Туркменистан, се казва изрично:

„Договорено е продължаването на взаимодействието по въпросите на влизането на Узбекистан в Световната търговска организация, а също така и възможно най-бързото завършване на подготовката на Споразумение за разширено партньорство и сътрудничество в рамките на конструктивния диалог с Европейския съюз. Подчертана е важността на задълбочаването на сътрудничеството по такива приоритетни направления, като осигуряването на правата и свободите на човека, борбата с корупцията и равенството между половете“^[3].

Също така, от информацията на МВНР на Узбекистан разбираме, че по време на срещата на най-високо равнище онлайн, особено внимание е било отделено на въпросите на икономическото взаимодействие. В съобщението се казва:

„Германия традиционно е ключов технологически и инвестиционен партньор на Узбекистан. През последните години, стокооборотът нарасна един път и половина, създадени са около 50 нови съвместни предприятия. В Узбекистан активно работят такива известни немски компании като „MAN“, „Claas“, „Knauф“, „Papenburg“.

За първи път на пазара дойдоха „Volkswagen“ и „Viessmann“, след дълго прекъсване се върнаха „Siemens“ и „Bosch“. През миналата година обемът на инвестициите на германските компании в икономиката на нашата страна [на Узбекистан, бел. ред.] е надхвърлил 700 милиона долара.

На срещата е постигната договореност за подкрепа на съвместни проекти, делови контакти и инициативи, а също така за разширяването на дейността на водещи немски компании и банкови институции в Узбекистан.

През месец май тази година е планирано провеждане на поредната среща на Узбекско–Германския Делови съвет, за да бъдат обсъдени новите направления в сътрудничеството и кооперирането, преди всичко в сферата на развитието на индустриалните клъстери, цифровизацията и „зелената икономика“, прокарането на проекти в областта на възобновяемата енергетика“.

Дипломатическата активност на Узбекистан спрямо страните от Европейския съюз постоянно нараства, като спектърът на страните, с които се водят разговори се разширява.

На 16 март 2021 година, във Варшава, министърът на външните работи на Полша – Збигнев Рау приема заместник министъра на външните работи на Узбекистан – Шерзод Асадов. Срещата е знакова, защото рангът на двамата преговарящи е различен, но полските домакини изобщо не се притесняват от това. Поводът за разговорите е състояният се Осми кръг на политическите консултации между министерствата на външните работи на двете страни.

Сериозната ориентация на Узбекистан към работа със световни брандове и позициониране на страната в международното разделение на труда се илюстрира много добре от случая със започването на производство на спортни „Nike“ и „Adidas“ в страната. Това е една съвършено частна инициатива, като се очаква масовото производство на спортни обувки „Nike“ и „Adidas“ ще започне в Узбекистан през четвъртото тримесечие на 2021 година. Тази информация е била потвърдена от Центъра за икономически изследвания и реформи при Асоциацията „Узчармсаноат“ – браншова организация на узбекската лека промишленост.

За строителството на завода за производство на изделията на тези марки е бил отделен един хектар земя в Асакинский район на Андижанска област. Предприятието ще започне да работи с пълен капацитет през третото тримесечие на 2022 година. Очаква се, заводът да произвежда по 3 милиона чифта спортни обувки за година.

Чуждестранният инвеститор Фат Ронг Сюан е вложил в проекта 12 милиона американски долара преки инвестиции. До този момент половината от сумата вече е използвана за строителните работи.

Очаква се, че 50 процента от готовата продукция ще се изнася в страните от Централна Азия, а 30 на сто – в други страни за сметка на участие в международни панаири. Двадесет процента от продукцията ще се предлагат на вътрешния пазар в Узбекистан.

По данни на Асоциацията „Узчармсаноат“, при производствените изпитания на завода е организирано производството на местен бранд детски и юношески маратонки в обем от 40000 чифта за месец. На работа са привлечени безработни мъже и жени от региона^[4].

Експанзията на Азербайджан на европейските газови пазари от една страна диверсифицира доставките на природен газ в страните от ЕС, а от друга страна поставя въпроса за осигуряването на значителни допълнителни количества природен газ. Тази необходимост дава мощен тласък на стремежа на Туркменистан да излезе на европейския газов пазар – най-големият вносител на природен газ в света в момента.

Съществува синергия между експанзията на Азербайджан на пазара на енергоносители в Европа и отварянето на икономиките на държавите от Средна Азия, особено на Туркменистан и Узбекистан, към света и към европейските пазари в частност.

За това допълнително спомага ролята на Казахстан, Туркменистан и Азербайджан, като оператори на фериботните връзки през Каспийско море. С пускането в експлоатация на железопътната линия, Баку-Тбилиси-Карс, която е свързана с турската железопътна мрежа и от там – с европейската железопътна мрежа, Транс – Каспийският маршрут на новия Велик копринен път вече е напълно оформен и функциониращ. Каспийските пристанища Актау (в Казахстан), Туркменбаши (бивше Красноводск в Туркменистан) и Баку (в Азербайджан) изиграха ключова роля по време на все още неприключилата пандемия COVID-19 за запазване на движението на търговските потоци от товари в световен мащаб.

В заключение се налага още един път да се подчертае съществуването на синергия между експанзията на Азербайджан на европейските газова и нефтени пазари, отварянето на икономиките на държавите от Средна Азия към Европа и света (както в областта на въглеродородите, така и в областта на не-нефтената икономика) и продължаващото развитие на транспортната инфраструктура в региона, която се утвърди като един от работещите маршрути на новия Велик копринен път.

Отношението на България към тези процеси би могло и би трябвало да бъде обект на отделен анализ. Като цяло, българското поведение е пасивно и изчаквателно. Българската роля в такива мега-проекти като Южния газов коридор се засилва от намесата на Брюксел, а не заради осъзнато разбиране за мястото на такива начинания в нашата скала на национални интереси.

[1] Подробности за постигнатото споразумение между Азербайджан и Туркменистан относно съвместната експлоатация на нефтеното находище „Достлуг“, могат да се видят в (Detchev, 2021).

[2] Съставът на Правителствената комисия за изучаване на въпросите, свързани с влизането на Туркменистан в Световната търговска организация (WTO), беше утвърден с постановление на Президента на Туркменистан от 15 юли 2019 година. (blacksea-caspiа, 2020)

[3] В същото съобщение се казва още: „Нашият държавен глава [Президентът на Узбекистан, бел. авт.] изрази признателност към Правителството на Федерална Република Германия за оказваната неизменна подкрепа на новия курс на демократични преобразования, а също така за разширяването на програмата за финансово – техническо съдействие на социално и икономическите реформи в републиката“. (MFA of Uzbekistan, 2021) Очевидно е, че в днешно време, управниците в страните от Средна Азия, в частност в Узбекистан са готови на драго сърце да се откажат от някои свои авторитарни прерогативи, в името на международното сътрудничество, което облагодетелства икономическия растеж на страните им.

[4] Припомняме, че за плановете за производство на спортните обувки на “Nike” и “Adidas” стана известно още в началото на месец септември 2020 година. Тогава председателят на асоциацията „Узчармсаноат“ – Фахриддин Бобоев съобщи, че производството ще бъде на принципа на аутсорсинга. (CESR-Uzcharmsanoat, 2021)

Мениджър

✓ Над 95% от данъчните декларации се подават онлайн

По електронен път идват над 95% от данъчните декларации, дори от физически лица. Това е силно повлияно от COVID-кризата. Това обясни в ефир на БНТ говорителят на НАП Росен Бъчваров.

"Съществува възможност това да се направи и на гише. Много по-удобно и много по-лесно, спестявайки време и пари, е използването на безплатния персонален идентификационен код. Той може да се получи във всеки офис на НАП не само за подаването на данъчната декларация, но и за ползване на още над 100 електронни услуги", допълни Бъчваров.

Вече не се налага взимането и представянето на служебни бележки в над 90% от случаите.

"ТЕЛК-овите решения, декларациите от другия родител за ползване на данъчни облекчения за деца, вече не се прилагат към данъчната декларация", добави Бъчваров.

Той припомни, че предварително попълнената данъчна декларация представлява предварителна оценка, която не е задължителна и не се счита за подадена. При необходимост данните в нея могат да бъдат коригирани. "Всякакъв вид промени и изменения са допустими", отбеляза говорителят на НАП.

Бъчваров напомни, че продажбата на лични вещи в интернет е освободена от данъци.

✓ Български учени ще произвеждат covid-препарати с антитела от коластра

Български учени планират старта на производство на препарати срещу COVID-19 на основата на антитела, добити от коластра на животни, които да се прилагат локално върху лигавицата на устната и носната кухина. Това съобщи за БТА доц. д-р Волф Люпке, разработил технологията за добиване на лекарствени форми на база на антитела.

За борбата с това заболяване са нужни не само профилактични мерки, а и ефикасни лечебни средства, посочи ученият. Според него, в момента нещата в медицината са на ниво симптоматично и медикаментозно лечение, насочени обаче не срещу самия вирус, а срещу последствията от него.

"Това не е начинът, защото вирусните заболявания се лекуват целенасочено или с антивирусни препарати, или с антитела, а ваксините се прилагат профилактично и в случая са най-ефикасни, ако имитират естествената инфекция", посочи Люпке.

Разработването на ваксини е добра, но недостатъчна стъпка за борба с COVID-19, допълни ученият. Неговата позиция е, че ваксинацията може да се прилага само за профилактика при здрави хора, а при болни и при застрашения медицински персонал е най-удачно да се прилагат антитела.

"Това заболяване е специфично, защото засяга лигавиците на дихателния и храносмилателния апарат. Това поведение е типично за коронавируса - да атакуват епителните клетки на лигавиците, които са от решаващо значение за организма. Когато вирусът поразява дихателния апарат, обмяната на кислорода се редуцира и се стига до неговия недостиг, а когато атакува епителните клетки на чревните власинки се стига до диария и обезводняването на организма", поясни Люпке.

Той допълни, че вирусът е изключително агресивен и оказва големи поражения в човешкия организъм. "Против този "звяр" се действа само с антитела", каза Люпке. Той разясни, че е приложил такова лечение години преди да се разрази настоящата пандемия, при кучета, заразени с коронавирус. Използвал е имуносерум с антитела и заболяването при животните е спряло за една седмица.

Ученият е прилагал аерозолно антитела и при кокошки, болни от бронхит. В помещението на пернатите е бил разпръснат имуносерум под форма на аерозол и заболяването е било преустановено за 6-7 дни.

Чрез разработената от д-р Люпке технология се цели да се постигне пасивен имунитет чрез готови антитела, които отиват точно на мястото, където вирусите атакуват и неутрализират вирусните частици преди да нападнат нови клетки. Ученият уточни, че инжектираната ваксина не предпазва организма от проникване на вируса. Тя предпазва само от усложненията от разпространението му в организма, но не и от заразяване.

По думите му, хората, които са дали съгласие и са ваксинирани, не бива в никакъв случай да смятат, че вече са недосегаеми. "Вирусът може да проникне в респираторната им система и да се размножава. Ваксината помага за изграждането на антитела в кръвта и се възпрепятства разнасянето на вируса по кръвен път от белия дроб в другите органи, тъй като антителата го неутрализират и му пречат да прониква в други клетки, за да се размножава. Всичко това подсказва категорично, че е наложително обществото да продължи да се предпазва от контакти със заразноносителите и да използва възможностите на пасивния имунитет", уточни ученият.

Люпке обясни, че от една година предлага технология за разработване и прилагане на антитела под различна форма с локално въздействие. Те може да бъдат таблетки за смучене, за да се предпазват устната кухина и гърлото, спрейове, които се впръскват в устата или носа и стигат да трахеята, или аерозол, който да се прилага с апаратите за обдишване под формата на добавка към течността за овлажняване на вдишвания килород.

"Технологията за създаването на препаратите е изцяло готова", допълни Люпке. По думите му, предстои най-после да се прилага, като отделните фази ще се контролират от сертифицирана лаборатория, каквато е тази на Института по микробиология към БАН. Подготвя се и партньорство със завода в Пещера за производство на препаратите в тясно сътрудничество с Института по криобиология към БАН.

Предвижда се в разработената технология от Люпке антителата да бъдат добити от коластрата на кози, които ще бъдат ваксинирани срещу коронавирус. Произведените в организма на животните антитела, ще преминат от кръвта в млякото във вимето, като най-силна е концентрацията им в коластрата. Самото производство на антителата и тяхното прилагане отнема около три седмици.

Към технологията за изработване на препарати с антитела проявяват интерес и други държави, сред които Израел и Русия, каза още Люпке. Той допълни, че производството на тези лекарствени средства няма да е скъпо.

Ние ще живеем с коронавируса още дълго време, са очакванията на д-р Люпке. Според него, вирусите от този тип винаги се стремят да оцеляват и то чрез клетките на живи организми.

"Ще се появи нов щам, после още по-нов, защото това е типично за вирусите от този род, а ваксините няма да са ефикасни срещу новите "мутанти", поясни д-р Люпке.

Въпреки това, той остава оптимист, тъй като ще може да разчитаме на лечението с антитела. Според него, разработването на такива препарати ще е като тренировка за действие и срещу други инфекции.

"Няма как да смятаме, че това ще е последното заболяване, предизвикало такива тежки за цялата планета последици, но когато бъдем атакувани отново, ще бъдем готови да действаме по-бързо", обобща доц. д-р Люпке.

✓ Гърция ще признава сертификатите за ваксинация от Сърбия

Гръцките власти ще приемат за валидни издадените от Сърбия сертификати за ваксинация, включително за препарати, които не са одобрени от Европейската агенция по лекарствата (EMA). Това съобщи гръцкият министър на туризма Харис Теохарис, цитиран от „Катимерини“.

Решението е взето след разговор на Теохарис със сръбския му колега, Татяна Матич, свързан с възможностите за улесняване на пътуването между двете държави за предстоящия летен сезон.

Сръбските граждани, които не са ваксинирани, ще трябва да представят негативен PCR тест за влизане на гръцка територия.

Теохарис обясни, че проучват възможността за отваряне на границите със Сърбия преди православния Великден, тъй като програмата за ваксинация „бързо напредва“. По думите му тази година сръбските туристи могат да влизат в Гърция през два гранични пункта от Северна Македония и три от България.

До момента Белград позволява прилагането на общо 4 ваксини – на Pfizer и на AstraZeneca, които са одобрени от EMA, както и китайската Sinopharm и руската „Спутник V“, за която по-късно тази година се планира да започне да се произвежда в Сърбия.

✓ Европейските акции доближават рекордните си нива от преди пандемията

Европейските се доближават до рекордни си върхове във вторник на фона на надеждите за икономическо възстановяване, стимулирано от разпространението на ваксини, предаде Ройтерс. Повечето инвеститори вече гледат отвъд краха на американския хедж фонд Archegos Capital, който разтърси банковия сектор ден по-рано.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши 1,87 пункта, или 0,44%, до 429,48 пункта. Бенчмаркът вече е на по-малко от процент под пика, достигнат преди пандемията.

Немският показател DAX отчете ръст от 92,71 пункта, или 0,63%, до 14 910 пункта, следвайки поскъпването на акциите на Deutsche Bank с 1,18%.

Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 23,55 пункта, или 0,35%, до 6 759,72 пункта.

Френският измерител CAC 40 се повиши с 36,16 пункта, или 0,6%, до 6 051,67 пункта.

Европейският банков индекс SX7P напредна с 1,68%, след като доходността държавните облигации в САЩ и Европа нарасна на фона на очакванията за по-силен икономически растеж и инфлация.

Акциите на Credit Suisse в Цюрих поевтиняха с 2,23%, следвайки вчерашния срив с над 14%, след като швейцарския кредитор предупреди за значителни загуби заради неспособността на американски хедж фонд Archegos Capital да изпълни финансови си задължения.

„Макар че над пазарите е надвиснала несигурност около ситуацията с Archegos, европейските инвеститори се почувстваха достатъчно уверени, за да подкрепят индексите в региона“, коментира Конър Кембъл, финансов анализатор в SpreadEx.

Той също така отбеляза, че ако „всичко протече добре през следващите 48 часа, германския бенчмарк DAX може да завърши месец март на ниво от над 15 000 пункта.

Общият европейски индекс STOXX 600 е на път да приключи първото тримесечие на годината с ръст от 8%, което ще бъде четвъртото поредно тримесечно повишение.

На пазарите се отрази положително изненадващият ръст на потребителските нагласи във Франция. По данни на френската национална статистика INSEE индексът на потребителското доверие се е повишил до 94 пункта през март от 91 пункта през февруари, което представлява тримесечен връх. Този резултат идва въпреки въведените скоро нови строги ограничителни мерки в голяма част от страната.

Междувременно книгата на производителите на луксозни стоки Moncler и Swatch поскъпнаха с 2,59% и ,219%, след като Deutsche Bank повиши рейтинга на акциите им на „купувай“

Разнопосочна търговия на Уолстрийт

Американските борсови индекси регистрираха смесени резултати в понеделник, като Dow достигна нов рекорден връх въпреки слабостта в банковия сектор, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones завърши сесията с ръст от 98,49 пункта, или 0,3%, до 33 171,37 пункта, след като по-рано бе на червено със 160 пункта. Широкообхватният измерител Standard & Poor's 500 се понижи с 3,45 пункта, или 0,09%, до 3 971,09 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq записа спад от 79,08 пункта, или 0,6%, до 13 059,65 пункта.

Търговията на акциите на ViacomCBS и Discovery бе изключително волатилна след разпродажбите от миналата седмица. Двете компании бяха засегнати от принудителна ликвидация на позиции, държани от хедж фонда Archegos Capital Management. В крайна сметка акциите на Discovery поевтиняха с 1,60%, а тези на ViacomCBS – с 6,68%. В петък двете компании изгубиха по 27% от стойността си.

Същевременно с това цената на книгата на Boeing се повиши с 2,26% на фона на новината, че авиопревозвачът Southwest Airlines е поръчал още 100 самолета от модела 737 Max. Първите 30 трябва да бъдат доставени през 2022 година.

В САЩ акции на Credit Suisse поевтиняха с 11,50%, след като швейцарската банка предупреди за „значителен удар“ по финансовите ѝ резултати за първото тримесечие заради излизането от позициите на хедж фонда, свързани с принудителната разпродажба.

Банковият сектор оказа натиск върху печалбите на Dow, като акциите на Morgan Stanley и JP Morgan поевтиняха с 2,63% и 1,55%. За слабостта на сектора допринесе и ръста на доходността по 10-годишните американски държавни ценни книжа до 1,71%.

Макар че акциите понесоха удар от краха на Archegos, ситауцията вероятно няма да окаже трайно въздействие върху по-широкия пазар, смятат от Bespoke Investment Group.

„Макар че други средства мога да бъдат засегнати от тази бъркотия, не виждаме как конкретната катастрофа ще се разнесе в цялата финансова система“, коментират от компанията, като добавят, че инвеститорите трябва „да свикнат със случки като тези с GME (GameStop) и Archegos, защото изглежда, че те ще започнат да се случват по-често, дори ако щетите от тях са ограничени“.

За месец март Dow и S&P 500 са се повишили съответно със 7,2% и 4,2%, докато Nasdaq е изтрил 1% от стойността си на фона на нарастващата доходност по облигациите.

Повишения в Азия

Водещите борсови индекси в Азиатско-тихоокеанския регистрираха леки повишения във вторник, след като инвеститорите останаха предпазливи на фона на нарастващата доходност по държавните ценни книжа и ситуацията около обявеният несъстоятелност американски хедж фонд Archegos Capital.

Водещият индекс на Токийската фондова борса Nikkei 225 се повиши с 48,18 пункта, или 0,16%, до 29 432,7 пункта. Акциите на компанията за финансови услуги Nomura поскъпнаха с 0,66% след вчерашната загуба от над 16%. Компанията предупреди за загуби от 2 млрд. долара заради трансакции с Archegos Capital Management.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете ръст от 21,38 пункта, или 0,62%, до 3 456,68 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite напредна с 10,48 пункта, или 0,47%, до 2 229,27 пункта. Хонконгският измерител Hang Seng се повиши с 239,2 пункта, или 0,84%, до 28 577,5 пункта.

Южнокорейският показател Kospi записа ръст от 33,96 пункта, или 1,12%, до 3 070 пункта.

В Австралия индексът ASX200 се понижи с 61,1 пункта, или 0,9%, до 6 738,4 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха смесени резултати в ранната търговия. Основният бенчмарк SOFIX отчете спад 0,80 пункта, или 0,16%, до 499,44 пункта. BGBX40 се повиши с 0,02 пункта, или 0,02%, до 112,49 пункта. BGTR30 напредна с 1,79 пункта, или 0,33%, до 537,67 пункта. BGREIT се понижи с 0,41 пункта, или 0,28%, до 146,63 пункта.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ **Какво да правим с кеша при волатилни пазари?**

Анализ на AllianceBernstein разглежда възможностите пред инвеститорите в настоящата динамична среда

По-ниските разходи, опасенията относно оценките и волатилността на финансовите пазари насърчиха ликвидността до рекордни нива. В края на февруари депозиците на граждани само в Италия достигаха 1,746 милиарда долара, отчитайки 10-процентен ръст на годишна база, пише Financiallounge.com, цитиран от Yahoo Finance.

Във времена на несигурност ликвидността е успокояваща, но краткосрочната сигурност има цена, напомнят стратегите от AllianceBernstein Holding L.P. На фона на лихвените проценти, които са на исторически ниски или отрицателни нива в много развити пазари, ликвидността не плаща почти нищо.

Напротив - чрез ясно определени дългосрочните цели, обясняват те, инвеститорите могат безопасно да използват повторно неизползваната ликвидност въпреки несигурността относно пътя към възстановяването.

Високите оценки не винаги са прелюдия към бедствието

За много инвеститори високите оценки, достигнати на финансовите пазари, са пречка за инвестирането на ликвидност. Американската фондова борса наскоро регистрира исторически върхове.

Анализът на AllianceBernstein обаче разкрива, че инвестициите в акции са си осигурили солидна възвръщаемост с течение на времето - дори за тези инвеститори, които са навлезли на пазара в момент, в който капитализациите на компаниите са изглеждали завишени.

Започвайки през 1950 г., инвестирането на равни суми в американски акции в рамките на всеки пик на пазара, би довело до средна годишна възвръщаемост от 9,6% - с 1,9% по-малко отколкото би била възвръщаемостта при инвестирането при дъното на всеки мечи пазар.

Три въпроса за откриването на подходящи инвестиции

Инвеститорите трябва да обмислят широк спектър от активни опции, подходящи за техните индивидуални нужди, апетит към риска и лични възгледи за пазарите.

Според AllianceBernstein те трябва първо да се запитат дали инвестиционният им хоризонт е краткосрочен, или дългосрочен; дали инвестициите са ликвидни и достъпни; дали инвестициите ще са насочени към предпочитани активи, или към непопулярни такива, които могат да предложат по-добри оценки.

Изборът между популярни и подценени активи

Инвестирането в акции на растежа беше особено успешно - и популярно - през 2020 г., но тази част от пазара поражда най-острите опасения относно оценките.

От друга страна, за тези, които искат да плуват срещу течението, акциите на стойността, които се представят по-слабо от акциите на растежа, могат да се окажат по-печеливши в случай на силно икономическо възстановяване.

Невъзможно е да се прогнозира промените на пазара, по-добре да се инвестира

Заклучението на експертите на AllianceBernstein е, че с течение на времето повечето класове активи вероятно ще се справят по-добре от паричните средства, особено при днешните курсове.

Тъй като е почти невъзможно да се определят точките на промяна на пазара, по-добре е да се инвестира, дори в настоящите волатилни условия. С подходи, съобразени с рисковете, инвеститорите могат да преразпределят пари, улавяйки различни източници на потенциал за възвръщаемост, въпреки че опасенията за бъдещето остават нерешени.

✓ **ЕС започва антимонополно разследване срещу най-голямата енергийна борса на континента**

Европейската комисия заподозря Erex Spot в умишлено блокиране на достъпа на конкуренти в шест национални пазара

Европейската комисия започва антимонополно разследване срещу най-голямата енергийна борса в региона заради подозрения, че е блокирала достъпа на конкуренти в шест национални пазара, съобщава Bloomberg.

Борсата Erex Spot в Париж е доминантен форум в търговията с договори за същия ден на пазари, сред които тези в Австрия, Белгия, Франция, Германия, Люксембург и Нидерландия. Сега Комисията ще разследва дали борсата е използвала доминантната си позиция, за да изключи от участие клиентите на другите пазари, предоставяйки достъп до най-добрите цени и ликвидност.

Тъй като електричеството не може да се съхранява в голям мащаб, жизненоважно е трейдърите да имат достъп до колкото се може повече продавачи и купувачи, особено на вътрешните пазари. Следователно борсата с най-голяма ликвидност привлича повечето трейдъри, а енергийните пазари без достатъчно активност по-трудно ще привлекат бизнеса.

За да избегне вероятността само една борса да привлича цялата краткосрочна търговия, ЕС въведе правила за споделяне на данни, така че клиентите да могат да получат една и съща цена, независимо на коя борса търгуват. Еrex Spot възрази срещу европейската практика на споделени регистри за поръчки, но се поддаде, когато беше въведена в края на миналото десетилетие. Сега Комисията иска да гарантира, че борсата не продължава несправедливо да задържа достъпа.

„Запазването на здравословна конкуренция между енергийните борси и трейдърите допринася за точни ценови и инвестиционни сигнали за нови източници на енергия“, посочи еврокомисарят по конкуренцията Маргрете Вестагер в свое изявление.

„Обменът на енергия е от основно значение за ефективното функциониране на пазарите“.

Еrex Spot отказа да коментира текущото разследване. Според нейното ръководство сътрудничеството с властите не означава, че борсата е „действала в нарушение на антимонополните правила на ЕС“. Основният ѝ конкурент, базираната в Осло борса Nord Pool Spot, също отказа коментар.

Двете борси бяха глобени с 6 милиона евро още през 2014 г., след като бе установено твърде тясно сътрудничество. Оттогава те се превърнаха в двата основни конкурента в краткосрочната европейска търговия с енергия, опериращи в едни и същи държави.

[Cross.bg](#)

✓ Краен срок за обработка на документи по мораториума върху кредитите

Днес изтича срокът, в който се обработват документи по частичния мораториум върху банковите кредити.

Според условията максималното отсрочване на плащанията изцяло или частично по даден заем може да е не повече от 9 месеца.

Това означава, че ако нечие заявление е одобрено днес и е за пълния срок, то ще е валидно до края на годината.

Очаква се по-късно през деня в рамките на ежемесечното съобщение за състоянието на банковата система БНБ да оповести точни данни за разсрочените заеми към края на февруари по този ред.

Към момента са ясни данните към 31 януари, според които задължения за над 8,2 милиарда са разсрочени.

1,8 милиарда лева е сумата, която е разсрочена от домакинствата.

Частичният мораториум първоначално изтече през септември, но след това бе подновен през декември до края на март тази година, след като бе направена препоръка на европейско ниво от Европейския банков орган.

✓ Държавният департамент на САЩ с критика към правата на човека в България

В Доклад за правата на човека у нас за 2020 година, изготвен от Държавния департамент на Съединените щати се посочва, че предприетите от България действия срещу нарушаването на човешките права са недостатъчни.

В резюмето на документа, публикува на сайта на американското посолство в София се посочва още, че има проблеми с полицейско насилие, борбата с корупцията и съдебната система.

В доклада за страната ни се твърди, че има насилствено отношение от страна на полицията, произволни арести, сериозни проблеми с независимостта на съдебната система, сериозни ограничения на правото на свободно изразяване, включително цензура на медиите, насилие и заплахи за упражняване на насилие срещу журналисти, както и че корпоративен и политически натиск върху медиите в комбинация с нарастваща и непрозрачна концентрация на медийна собственост и разпространителска мрежа са навредили сериозно на медийния плурализъм.

Цитирани са примери за наказателно преследване с цел потискане свободата на словото и действия срещу критици на правителството.

Споменават се и за опити за контрол върху редакционните политики на обществено финансираните БНТ и БНР посредством „политизирано влияние върху тяхното ръководство“.

Споменато е и нападението срещу разследващия журналист Слави Ангелов. Включен е и арестът на отразилия анти-правителствени протести Димитър Кенаров - арест който местни организации определят като „незаконен“.

В доклада има и твърдения за връщане на бежанци или търсеци убежище лица, тежки корупционни деяния.

Посочено е още, че макар властите в България да са предприели стъпки за наказателно преследване и налагане на наказание на длъжностните лица, извършили нарушения на правата на човека, действията на държавните органи са били недостатъчни и се наблюдават проблеми с безнаказаността.

В доклада на Държавния департамент се посочва още, че като цяло съдебната система прилага правото на справедлив и публичен процес срещу обвиняеми.

Свободата на словото и печата като цяло се спазва, не се ограничава достъпа до интернет, не се налага цензура на онлайн съдържание, спазва се и конституционно гарантираното право на мирно събиране и сдружение на гражданите.

Не се наблюдават ограничения върху академичните свободи или културни прояви.

✓ Откриха нов вариант на Covid-19 в Европа, вече е и в България

Нов вариант на коронавируса е идентифициран от учените в Университета в Лиеж в Белгия. Той е с редица ключови шипови и допълнителни мутации, съобщи "Дойче Веле". Вариантът V.1.214.2 е открит в 332 проби и за първи път е засечен в Швейцария, въпреки че над половината от всички случаи са от Белгия, според PANGO Lineages.

Вариантът е идентифициран и в България, Франция, Великобритания, Ирландия, Германия, Португалия, САЩ, Сенегал и Нидерландия.

Произходът на новата мутация все още е неизвестен, но е произведен на друг вариант, за първи път идентифициран в Демократична република Конго през април миналата година.

Все още не е ясно дали В.1.214.2 е по-заразен или по-тежък.

Новата мутация на коронавируса се присъединява към поредицата от други, открити по целия свят - южноафриканския, британския, нийоркския, калифорнийския, германския щам, бразилските варианти и др.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- За новите мерки срещу коронавируса и новите реалности - говори доц. Ангел Кунчев, член на Националния оперативен щаб.
- Как коронавирусът влияе на пациентите с диабет - гост в студиото проф. д-р Анна-Мария Борисова, председател на Българското дружество по ендокринология
- Лесно ли се гласува с машина - ще ви покажем в студиото на "Денят започва". И още: готови ли сме за изборите в неделя. Гост председателят на Обществения съвет към ЦИК Росица Матева.
- Ще заработят ли от 1 април СПА курортите у нас и готов ли е туристическия бранш за летния сезон? На живо от Варна.
- На живо: защо 3 села в Русенско останаха без връзка с общината и областния център?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Най-много сме гласували след Живков, най-малко след Орешарски

в. Труд - Разхлабват ни за изборите

в. Телеграф - 1000 недоспали препускат с камион и рейс

в. Монитор - Ваканцията - от събота, учениците в клас на 12 април

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Поетапно разхлабване на мерките от април: Как ще живеем след четвъртък: само навън в ресторанта, на театър, кино и фитнес - до 30%

в. 24 часа - Такситата вдигат цени, таксата при качване вече е 1,54 лв. през деня

в. Труд - Данъчните оцветяват фирмите като светофар

в. Труд - 300 000 абонати гледат нелегални кабеларки

в. Телеграф - Премиерът помогна на закъсали на пътя жени

в. Телеграф - 92 концерта паднаха в пандемията

в. Монитор - От петък: без спиране на границата и вземане на книжки за неплатени глоби

в. Монитор - Износът ни за трети страни падна с близо четвърт през януар

Водещи интервюта

в. 24 часа - Теодор Ангелов, носител на "Златен Хипократ": Видяхме, че с помощта на студентите доброволци ситуацията с COVID-19 може да бъде овладяна

в. Труд - Социологът доц. д-р Антоний Гълъбов пред "Труд": Политическата цел на следващия парламент ще е да събере мнозинство за ВНС

в. Телеграф - Зам.-шефът на ГДБОП старши комисар Димитър Брайков: Само колите на измамниците са за над 1 млн. лв.

в. Монитор - Д-р ВЕСЕЛИН ГЕРЕВ, психиатър: Колкото повече стоим затворени, толкова повече агресията ще избира

Водещи анализи

в. 24 часа - Локдаун 3.0 - Европа качи класната стая в облак

в. Труд - Защо отново се заговори за Истанбулската конвенция?

в. Телеграф - Мръсните капки в българския океан

в. Монитор - Дали сме объркали пътя си?

✓ Предстоящи събития в страната на 31 март

София.

- От 10.00 ч. чрез видеоконферентна ще се проведе редовно правителствено заседание.
- От 10:30 часа във връзка с епидемиологичната обстановка в страната, Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия организира онлайн публична среща (пресконференция).
- От 11.00 часа на онлайн платформата на БФБ в Cisco Webex®: <https://webex545.my.webex.com/meet/webex> ще се състои публично представяне на първия и единствен по рода си в България Green Finance & Energy Centre - think tank за устойчиви финанси и енергетика.
- От 14.00 ч. 19-ти състав на Специализирания наказателен съд ще разгледа дело срещу Михаил Стефанов за престъпления по чл. 108 НК.

Видин.

- От 14.00 ч. в Медийния център на партера в сградата на Общинската администрация кметът д-р Цветан Ценков ще връчи трудовите договори на новоназначените работници в Общинското предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство“.

Кюстендил.

- От 14.00 ч. в залата на читалище „Братство" Общинският съвет в Кюстендил ще проведе заседание.

Ловеч.

- От 9.00 ч. в храм „Св. Троица" Негово високопреосвещенство Ловчанският митрополит Гавриил ще оглави Архиерейска Преждеосвещена св. Литургия.

Смолян.

- От 13.00 ч. ще се проведе онлайн заседание на Общинският съвет - Смолян.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.